

a Gáván, Kemecsen és Tiszalőkön tevékenykedő, Horváth hadnagyra a Csengeren, Fehérgyarmaton és Mátészalkán működő, Bálint hadnagyra a Nagykállón és Nyírbátorban, és Hantay és Toldy századosokra a Bakталórántházán, Kisvárdán és Mándokon működő csoport.

Az április 15-én létrehozott Zsidó Tanács a következő tagokból állt: Fischbein Gábor (elnök), Bodor Zsigmond (akit 18-án Láng Ernő váltott fel), Böhm Ignác, Freund Zsigmond, Landau Ernő, Rosenwasser Kálmán, Ungár Béla, Weinstock Samu és Weisz Mór.⁹⁸ A Tanács egyik első feladata az volt, hogy Nyíregyházy április 11-i rendelete értelmében listákat állítson össze. A zsidó közösségi vezetők által 22. és 29. között átnyújtott listákat a polgármester nyomban továbbította – az összegyűjtésben való felhasználásra – a rendőrségnek.⁹⁹ A nyíregyházi zsidók először április 21-én szerezhettek tudomást a közelgő katasztrófáról, ekkor közölte ugyanis velük a polgármester, hogy április 23-án reggel öt óra után már nem hagyhatják el otthonaikat. Ezen a napon vette kezdetét gettósításuk.

Hatvan csendőr és helyi hivatalnok segédletével április 29-re végzett a rendőrség a város zsidóságának gettósításával. A gettót a Dohány, Jókai, Kótaj, Nyírfa, Rákóczi, Sarkantyú és Síp utca, valamint a Kiss tér környékén jelölték ki. A közeli falvakból is elhelyeztek sok zsidót az Epreskert, a Keskeny, a Körte és a Kossuth utca környékén, valamint a varjúlaposi pusztán, amely a Dessewffy grófoké volt. A gettó legfőbb rendőri parancsnokságát Horváth Zoltán két legközelebbi munkatársával, Czirákyval és Újfaluossal együtt látta el. A gettó belső rendjére Faragó Béla vezetésével zsidó rendészek ügyeltek.¹⁰⁰ Borbély azt jelentette a közellátási minisztériumnak, hogy május 5-re Szabolcs vármegyéből 22 232 zsidót vontak össze, akik közül 15 220 tartózkodott Nyíregyházán, 7012 pedig Kisvárdán. Szabolcs megye falvaiban és kisebb városaiban a zsidók gettóba tömörítése április 14-én kezdődött. A zsidók csak néhány napig tartózkodtak a helyi gettóban, amelyek szinte mindig a helyi zsinagóga és a hitközségi épületek körül voltak – ezután a megyeszékhelyre, Nyíregyházára szállították őket. Május 10-ére a gettó lakóinak száma 17 580-ra duzzadt, közülük csaknem 5000 volt nyíregyházi. A többieket a megye szomszédos községeiből – Apagy, Báj, Balkány, Balsa, Biri, Bököny, Buj, Büdzentimihály¹⁰¹, Csobaj, Deme-cser, Encsencs, Gáva, Gelse, Geszteréd, Ibrány, Kállósejmen, Kék¹⁰², Kemecse, Kenézlő, Kiskálló, Kótaj, Levelek, Máriapócs, Nagyhalász, Nagykálló¹⁰³, Napkor, Nyíracsád, Nyíradony, Nyírbátor, Nyírbéltek, Nyírbogát, Nyírbogdány, Nyírgelse, Nyírlugas, Nyírmihálydi, Nyírtura, Oros, Paszab, Pazony, Piricse, Pócspetri, Polgár, Prügy, Rakamaz, Ramocsaháza, Sényő, Szakoly, Székely, Tét, Timár, Tiszaadony, Tiszadada, Tiszadob, Tiszaeszlár, Tiszaladány, Tiszalök, Tiszapolgár, Tisza-